

BÁCSMEGYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPESTEN, Teréz-körút 2.

Fiókiadóhivatalok: Zomborban: Gombos E. Berta dohánytözsdejében, Ujvidéken: Schäffer Péter könyvkereskedésében, Szabadkán: Braun Adolf nyomdájában, Bács-Almásán: Rosenberg A. czégnél.

Felelős szerkesztő:

PETŐ LAJOS.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 12 k. — Fél évre 6 k. — Negyed évre 3 k.
Tanítóknak, aljegyzőknek, írásoknak és földműveseknek év 8 kor. félévre 4 kor. negyedévre 2 kor.

Megjelenik minden pénteken.

Mikor és miért mondott le Latinovits Pál?

Fernbachék érzik azt a fölháborodást, amit Latinovits Pál ellen intézett aknamunkájukkal a le nem nyugózott, független szabad emberek körében előidézték. Romlott lélekből fakadt silány tettük törként marcangolhatja lelkiismeretüket. Mentségre, védekezésre van tehát szükségök. Lapjukban azt mondják, hogy ők szeretik Latinovits Pált; nagy, kiváló érdemeit elismerik; távozását a megyére károsnak tartják. De Latinovits Pálnak mennie kellett, mert: *a Fejérváry-kormány politikájával azonosította magát, eme kormány érdekeit vakon szolgálta, mindvégig kitarított mellettök s csak akkor adta be lemondását, amikor Fejérváry-kormány megbukott.*

Ahány állítás, annyi ferdtetés, rágalom. Akik a politikai eseményeket figyelemmel kísérték, jól tudják, hogy mind ennek az ellenkezője igaz. Hiszen Latinovits Pál már tavaly, a november 18-án tartott közgyűlésen ezekkel a szavakkal jelentette be, hogy állásáról lemondott:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Van szerencsém tisztelettel bejelenteni, hogy komoly politikai okok miatt állásomról lemondtam. (Zajos felkiáltások az ellenzék részéről: Nem engedjük! Maradjon meg!) Szépen köszönöm a szeretet és ragaszkodás nekem jóleső megnyilatkozását, de *hazafias aggodalom és megyém nagy érdekei tették kötelességemmé, hogy állásomat elhagyjam.* A komor, vészes idők közeledtének hatása alatt tettem ezt. Azt hiszem, hogy ezzel szeretett megyém közönységének is nagy szolgálatot tettem. (Mozgás) . . .

Amidőn pedig Schmausz Endre, Schadl Ignác és Szabó Péter maradásra szólították föl Latinovits Pált, ez a következőket mondta:

Valóban mélyen meghat a szeretetnek ilyen impozáns megnyilatkozása. Fogadják ezért őszinte köszönetemet. Legnagyobb sajnálatomra azonban, nem *változtathatom meg elhatározásomat.* Én, kérem, nagyon nehéz és sötét felhőket látok tornyosulni hazánk egén és éppen

ez indított arra, hogy állásomról lemondjak; *most többre becsülöm az önöknek és megyémnek szeretetét, mint a rangot és méltóságot.* (Mozgás.)

És hogy Latinovits Pál nem bohózkodott, nem kétszínűsködött, nem akarta a törvényhatóságot csapdába vinni, szóval fernbachoskodott — azt legjobban bizonyítja *Kristóffy József belügyminiszterhez, 1905. november 10-én, intézett következő lemondólevele, melyet vissza nem vont, s mely ma is meglátható a belügyminiszteriumban:*

Nagyméltóságú Miniszter Ur!

Kegyelmes uram! A Fejérváry-kormány utóbbi intézkedéseit a házára károsnak tartom. De nem helyeslem Excellenciádnak a vezetés alatt álló vármegyére vonatkozó rendelkezéseit sem, melyeknek végrehajtásához hozzá nem járulhatok. *Éppen ezért állásomról ezennel lemondok. Kérem, mielőbbi felmentésem iránt intézkedni.*

Zombor, 1905. november 10-én

Ha ezek után is valaki azt merné állítani, hogy Latinovits Pál a Fejérváry-kormány törvénytelen dolgait támogatta, s hogy a kormány bukása után mondott le állásáról, azt mint rágalmazót egyszerűen törvény elé kell állítani.

Fernbachék újabb vakmerősége.

Támadás az iparosok ellen.

Rémuralomba illő, hajmeresztő vakmerőséget, durva támadást intézett a megyebeli iparoság ellen Fernbach Károly instruktora és politikai gyámja: Baloghy Ernő. Néhány zombori választóval összejátszva, megakadályozta a kulai országos vásárnak megtartását csak azért, mert arra a napra esett a zombori képviselőválasztás is. A saját és érdektársainak bűnét pedig visszatartó czinizmussal a kulai hatóságokra keni, akiket alaptalanul durva módon támad meg.

A szóban forgó esetet a Kulán megjelenő „Bácskulai Hírlap” így adja elő:

„Mult vasárnap kellett volna a kulai országos vásárt megtartanunk; a honmentő politika azonban még ebbe az ártatlan dologba is belekapaszkodott. Néhány zombori iparosnak ugyanis eszébe jutott, hogy kár volna az ő alkotmányos jogukért, mert hiszen csak ők mentik meg a hazát és menten feliratoztak a kereskedelmi miniszterhez, hogy szüntesse be a kulai országos vásárt, mert különben ők Zomborban, ahol ép ugyanazon napon lesz a képviselőválasztás, vagy a vásáron nem vehetnek részt, s ekkor ők szenvednek nagy veszteséget; vagy nem gyakorolhatják alkotmányos jogukat, ekkor pedig a haza szenvedne nagy kárt. És e feliratozásnak meglelt a kívánt si-

kere: a kereskedelmi miniszter 3 nappal a vásár előtt táviratilag beszüntette országos vásárunkat s ezzel a kecskék is jóllaktak, a káposzta is meglelt mentve. *Községünk előljárósága, a helybeli kereskedők és iparosok, a vásárbériők is külön-külön táviratilag kérelmezték ezután a beszüntető rendelet visszavonását, illetőleg a vásár megtarthatóságát, de hiába.* Egy egész vidék, sőt mondhatni: az egész megye anyagi érdeke nem nyomott annyit a latba, mint néhánynak alkotmányos joga. A helybeli függetlenségi párt vezetősége szintén táviratilag fordult dr. Baloghy Ernő képviselőhöz, hogy a vásár megtarthatóságát eszközölje ki; de erre a képviselő ur csak annyit válaszolt, hogy az egész hír nem egyéb kortesfogásnál, mert a vásár nem is lett beszüntetve. De bizony az események alaposan ráczáfoltak a képviselő urra. Szombaton ugyanis, amikor seregestül tódultak Kulára a környékbeli lakosok, mert hiszen a közs. előljáróságunk már nem volt ideje a vásár beszüntetéséről szóló miniszteri rendeletet mindenfelé kihirdettetni, a csendőrség és rendőrség egyszerűen hazakergette őket. Vasárnap délután megjelent községünkben dr. Baloghy Ernő képviselő ur és a sör-csarnokban azzal vigasztalta meg nagyszámu hallgatókat, hogy a vásár beszüntetése csakugyan nem volt kortesfogás, hanem azt tényleg néhány zombori iparos kérte; de hát a vásár azért mégis meg lett volna megtartható, ha járúsi hatóságunk és községünk előljárósága nem lettek volna olyan ügyetlenek. Hát valóban legnehezebb erre — nem mosolyogni. A farkas is előszedte a báránynak minden nemzetségét, hogy mennyire szidalmazták őt, csak hogy belekölhessen és fölfalhassa; de hát miért keres a képviselő ur bűnbakokat és miért nem beszélt inkább arról, hogy hol találhatnának azok a szegény emberek kárpótlást azon veszteségeikért, melyeket ezen elesapott vásár miatt szenvedtek. Mert tessék elhinni, igen sok szegény ember, — talán több, mint Zombor összes választói, erre a vásárra olyan költségbe verte magát, csak hogy valamit kereshessen, amit talán egész éven át sem tud kiheverni. Am ezekről dr. Baloghy ur bölcsen hallgatott. De hát meg vannak a bűnbakok és ez untig elég. Gyerünk szavazni!”

Ugyan mi szükség volt a vásár betiltására és így sok száz iparos és ezernyi gazdaközönység megkárosítására? Hiszen Fernbach Péter megválasztása biztos volt, az ő zászlaját veszély nem fenyegette. De meg Fernbach Péter, az ő becsületes jellemével, egyenes gondolkodásával irtózik attól, hogy az iparosok megkárosításával szaporítsák az ő szavazóit. Hát akkor mire való ez a brutális intézkedés? Nyilván arra, hogy a vármegye új kormányzói ily módon éreztessék nagy hatalmukat. Kíváncsiak vagyunk, hogy a megye ipartestületei milyen módon fogják megtorolni az ellenük intézett eme vakmerő támadást

No, topolyai választók, most rendezetek nagy népgyűlést és szavazatok bizalmat a haza legnagyobb fiának, az önzellen hazafinak: Baloghy Ernőnek.

A sajtó Latinovits Pálról.

A „Bácska” című tekintélyes zombori újság ezt írja:

Gyökeres rendszerváltozással együtt jár, hogy a megdülő rendszer romjai alá temet oly kiváló erőket is, kik lelkesedésük és munkabíró

erejük egész teljességével szentelték magukat a közjó önzetlen szolgálatának s kiknek éppen nem lohadó lelkesedése s épen nem rokkán munkás ereje még sok jeles alkotással gyarapíthatná közéletünknek azt a területét, melyre tevékenységük kiterjedt. Aki a rozoga épület helyére új palotát épít, nem kíméli az ép, erős falat sem.

Sajnálattal, de zugolódás nélkül fogadjuk a rendszerváltozás ezen következményeit is. Sajnálattal, mert kicsiny nemzet vagyunk s értékes erőinket nem igen pazarolhatjuk; zugolódás nélkül, mert a nemes erő, ha egyik térről az új alakulás idő előtt leszorítja, minden bizonytalanság és talál magának közhasznú, áldásos tevékenységre más teret.

Ily érzellemmel fogadjuk ő felségének, a királynak elhatározását, mellyel Latinovits Pál Bács-Bodrog vármegye és Zombor város főispán-ságától buzgó szolgálatának elismerése mellett saját kérelmére fölmenti.

Az az ötödfélév, mely alatt Latinovits Pál a vármegye és Zombor város közügyeit vezette beváltása volt a fogadalomnak, melyet székfoglalásakor tett, igazolása az örömmel és megnyugvásnak, mellyel kinevezését a két törvényhatóság fogadta s nyomról-nyomra teljesülése azoknak a reménységeknek, melyeket kormányzatához fűzött.

„A munka embere voltam mindig s az maradt ezután is: meleg ápolója minden gazdasági, kulturális és egyéb közcéloknak.”

Kormányzatának rövid ideje alkotások sorozatával tesz fényes bizonyosságot arról, hogy amit mondott, azt nem az általános öröm mámorában vette csak az ajkára, hanem lelke mélyéből merítette s kezdettől fogva véges-végig emberül állotta is. Kezdeményezett, irányított; buzditott, támogatott. Bárki bármiféle nemes, jó vagy hazafias cél érdekében folyamodott hozzá, nyílt ajtót s nyílt szívet talált s nem sajnált időt, sem fáradságot, hogy mások gyöngye erejét a maga hathatós támogatásával addig gyarapítsa, míg sikert arat. Egy félbe-szerbe maradt köhlombból templomot emel isten dicsőségére, a hívők lelki épülésére s a város díszére; az árvalári hiányokat véglegesen rendezti; a törvényhatósági közutakat csaknem teljesen kiépített; egyesíti a vármegyei gazdasági egyesületet a vármegyei gazdasági szövetséggel s tíz évre 28,000 korona évi hozzájárulást szavaztat meg részére a vármegyei törvényhatóság bizottsággal; megteremti a komló-egyesületet; a vármegye gazdag adományával lehetővé teszi, hogy az ország fényes küldöttei előtt leplezzék városunkban az első vértanu-szobrot; dűlőre juttatja a vármegyei árva és szeretetház ügyét; istápolja a József-szanatórium, a gyermekvédő liga ügyét sat. sat.

„Jog, törvény és igazság mindenkor és minden irányban, ez lesz jelszavam.” S valóban példás következetességgel ragaszkodott e jelszavához, ez volt irányítója a közügyek intézésénél, valamint egyesek ügyeinek elbírálásánál egyaránt menten minden felekezeti, nemzetiségi és politikai elfogultságtól. Hatóságok és magánosok teljes bizalommal bizhattak döntésre igazságos ügyüket, igazságuk nem szenvedhetett csorbát. S becsületes nyíltsággal hangoztatta és követte jelszavát a válság nehéz napjaiban is, még pedig

ugy, hogy vármegyénket és városunkat megkímélte a súlyos rázkódtatásoktól, melyek más törvényhatóságok rendjét és békéjét fenekestül felforgatták.

„Tisztelettel és türelemmel fogok viselkedni mások politikai meggyőződése iránt.” Az volt a törekvése, hogy a politikai ellentéteket kiegyenlítsse s a politikai pártokat vállvetett közös munkásságra bírja a vármegye s a város javára és felvirágoztatására. Ő becsülettel állotta programját — minden párt tanúságot vehet róla — de nem rajta mult, hogy ez irányban kitűzött célját el nem érte. A nagy politikai viharjárás elsöpörte az ő becsületes jó szándékait törvényhatóságunk fejlődésének, haladásának nagy kárára.

Hogy munkatársait, a tisztviselőket mennyire szerette s velők szemben hirdetett elveit: a mulasztóval szemben a törvényes fegyelmi szigorúságot s a becsületes munkás tisztviselővel szemben az elismerést — mily következetesen alkalmazt, arról nemcsak a vármegyei és városi tisztviselők egyenként és egyetemlegesen tanuskodnak magasztaló szavakkal, hanem az érdekükben jogosított intézkedései is: a vármegyei és városi tisztviselők, a városi felső kereskedelmi iskolai tanárok és a városi tanítók fizetésének rendezése, valamint a községi alkalmazottak nyugdíjintézet.

Ember az, aki mindvégig megmarad az ösvényen, melyet kijelölt magának; aki akaratának minden erejét soha rosszra, hanem mindig csak jóra használja; aki soha konkoltyt nem hintett, hanem a békés munkásság áldásos magvait vetette el; aki nem uszította egymás ellen a pártokat, hogy míg egymással marakodnak, azalatt kényelmesen pihenjen a hatalom puha vánkosain. Ezt bizonyára politikai ellenfelei is elismerik róla.

Latinovits Pál meg, de magával viszi az igazság-, a munka-, a békeszerető emberek cserbitatlan tiszteletét és szeretetét, valamint abba vetett erős hitét és reménységét, hogy kiváló képességeinek még sokat fog köszönhetni a közjó.

A „Bácsmegyei Függetlenség” a megyei függetlenségi párt komolyan szerkesztett hivatalos lapjának (G.) jegyű cikkírója így vélekedik Latinovits Pálról:

(G) Az új rendszer, mely a magyar közélet ujjiateremését, szilárd ethikai alapokra való fektetését legfontosabb feladatai egyikének tekinti, leszoriotta a szünteről Bácsbodrog megye és Zombor város volt főispánját, Latinovits Pált és e törvényhatóságok élére Fernbach Károlyt, az alkotmányért vívott küzdelem egyik leglelkesebb vezéré, a megyei függetlenségi párt kitűnő elnökét állította.

Első cikkünkben örömmel számolunk be ezen, megyénk életében fölötté jelentős személyi változásról és kifejezést adunk annak a nagy bizalomnak, mellyel új főispánunk működése elé tekintünk s melyet Fernbach Károly közéleti multjából, munkacerejéből, munkakedvéből, hozzáférhetetlenül erős jelleméből és szilárd hazafiságából merítünk. Am a tárgyi agosság, mely a közélet személyeinek és eseményeinek bírálatában mindig vezérlő motívumunk volt, kötelességünk

teszi, hogy a lelépő főispánról, Latinovits Pálról és majdnem ötödfélév éven át tartó főispáni működése alatt szerzett érdemeiről is megemlékezzünk.

Tesszük ezt annál nagyobb készséggel, mert ezek az érdemek olyanok, melyek e megye közönségét nagy és örök hálaóra kötelezik Latinovits Pállal szemben.

Latinovits Pál nem tekinti magát kizárólag a kormány exponenséül; diszes méltóságának tartalmat tudott adni a közérdek meleg szeretete s ebből folyó fáradhatatlan munkássága által. Minden téren, de különösen gazdasági, szociális és kulturális téren, lelkesen buzgolkodott, számos nemes és hasznos intézmény az ő kezdeményezése, mások az ő vasszorgalma eredményei gyanánt jelentkeznek.

Személyének szeretetreméltóságával magához tudta bilincselni tisztelői nagy seregét és becsületet tudott kivívni politikai ellenfelei táborába is. Mindenki elismeri Latinovits Pálról, hogy minden szép, jó és nemes ügy buzgó pártfogója volt és sajnálattal tölt el mindenkit a tény, hogy az ő hasznos tevékenységét megyei közigazgatásunk nélkülözni fogja.

Am a politikai viszonyok alakulása lehetlenné tette, hogy Latinovits továbbra is a megye élén maradjon.

Mert a midőn megemlékezzünk erényeiről és érdemeiről, igazság szerint kell megemlékeznünk azokról a hibákról, melyek Latinovits Pál bukását okozták s ezek: férfiatlansága a nagy harcban, hol a magyar alkotmány megmentése forgott kockán, másrészt a Vojnichsoporttal szemben való az a gyöngesége, mely különösen a jegyzőválasztás kérdésében a főispáni méltóság és a megyei tisztikar tekintélyén helyrehozhatlan csorbát ütött.

Latinovits Pál győnge és férfiatlan magatartásán mulott, hogy ez a megye a pecsovic-megyék között is a legpecsovicsebb volt; az ő híres „kötelességszerien” leadott szavazata törölte ki Bácsmegyét az alkotmányért küzdő megyék sorából.

És akkor, midőn ez országnak negyvennégy főispánja undorral dobta oda méltóságát annak a kormánynak a lábához, mely hazánk eltiprására vállalkozott, Latinovits Pál véges-végig, a legtöbb abszolutizmus idején is, megmaradt a darabontok szolgálatában ezek bizalmi közege gyanánt.

Természetes az, a ki Kristóffy és Lányi politikájának volt őrszere, nem lehet Kossuthék és Andrásyék politikájának megvalósítója. Mert a kinek politikai meggyőződése a Kristóffy és Lányival egyezik, annak a politikai meggyőződése nem egyezhet a mai kormányval. A kormány pedig csak olyan egyéneket alkalmazhat a legfontosabb bizalmi állásokra, kik teljesen azonosítják magukat a kormány politikai elveivel és akik nem érdekcsoportok kommandó szavára, nem a szolgálati viszonyból eredő kötelességből folyóan, hanem lelkük meggyőződéséből folyóan, vállalkoznak az ő kormányzati programjuk megvalósítására.

Ezek az okok vezették a kormányt akkor, midőn Latinovits Pálnak a darabont kormány bukása után benyújtott lemondását elfogadta

A kövári apácza.

— A „BACSMEGYE” eredeti tárczája.

Írta: Révész Gyuláné.

„A kövári apácza.” Így hívták azt a szent asszonyt, aki Isten kegyelméből s két állam politikájából Báthori Zsigmond örökké szűz neje s Erdély fejedeleme asszonya volt. Mintha hideg szellő lengene körül, nedves, mint a sir, melyből az emlékezet kísértő szelleme kelt ki, hogy fülembe suttogja azt a szomorú történetet, mit alább elmondok.

Egy mesét arról a szomorú szép asszonyról.

* * *

Forrón tüzött le a nap a kövári várudvar százados láira, melyek alatt kézimunkájára mélyen ráhajolva ült egy boldogtalan fejedelemszöny, Mária Krisztierna.

Bronz-szín haja az akkori divat szerint keszes kis főkötő alá volt szorítva; de egy-egy akaratos göndör fürt kibújt alóla s pajkosan simult a szabályos, sápadt arcához. A fejedelemlé karcu ujjai serényen öltögették a himes oltártakarót s némán hallgatta a mellette ülő udvari dáma elbeszélését.

Egy szerelmes paraszt leánykáról beszélt a hölgy, ki szerelmi bánatában a folyóba ugrott. A folyó magához fogadta a leányt s most hiába kutatják ki a medrét, nem akarja visszaadni a földnek, ahol annyit szenvedett.

Mária Krisztierna ölébe ejtve kézimunkáját, elmerengve nézett maga elé. Gondolatai szabad szárnyra kelve, hazájába röppentek, oda, ahol még neki is voltak ábrándjai s ahol oly boldog volt Lelki

szemei előtt elvonult a gráci park óriási platánjaival s alattuk egy fehér ruhás leány amint reszkető hangon vesz búcsút a halvány ifjútól, hogy másnap ragyogó, fényes kísérettel elmenjen egy ismeretlen ország, idegen emberek fejedeleme asszonyának.

A leányból azóta asszony lett. Hallgatag szomorú asszony. Néma áldozata két ország politikájának.

Az udvari dáma egy darabig türelmetlenül feszengett s mindenáron magára akarta vonni ur nője figyelmét, de midőn látta, hogy miseim használ, megszólalt:

— Fenséged oly halvány, talán jót tenne egy kis séta. Mária Krisztierna összeresztett. Átlátzóan fehér ujjait végighuzta sima homlokán s vontatott hangon, mint akit egy kínos álomból ébresztenek fel, felelt:

— Igazad van Eleonora, jöjj sétáljunk egyet. Oh! ezek a komor, sötét falak, mint valami nagy fekete madár, lelkemre nehezülnek.

A két hölgy lassu léptekkel járta körül a vár udvarát s meglepetve néztek össze, amint az őrtoronyból megszólalt a jelző kürt. Idegen kért b. bocsájtást.

Ünnepnap számba ment Kóváron ez. A néma falakat csak akkor verte föl tompa egyhanguságából a kürt szava, ha hírnök vagy levelet hozó küldöncz érkezett. Most is pillanat alatt összeröppent a vár apraja-nagyja s mindenki mohó kíváncsisággal leste, ki legyen a jövevény.

Keresztury várnagy uram átesve a szokásos kérdezősködés formáit, megadta az engedélyt a vas felvonóhid leeresztésére. A nehéz

lánczok csörömpölve hullottak le s a jövevény fáradt lovát kantáron vezetve, belépett a várba.

Levelet hozott a fenséges nagyasszonynak. „Mária özvegy főherczegnő öfensége a fejedelemlé édesanyja, szeretettel küldi fenséges leányának.”

Mária Krisztierna bájos fejbőlintással vette át a levelet s az örömlőlől reszkető kézzel fört a pecsétet. Alig olvasott néhány sort, midőn egész testében megremegett, arca elhalványult. A körülállók ijedten siettek segítségére, de ő visszanyerve erejét, szeliden elhárítva magától a segédkezőket, szilárd hangon szólt:

— Örömmel adom tudtára az egész udvarnak, hogy nemes és vitézlő Thurn Zsigmond görce gróf önagsága rövid időn belül mint Rudolf császár öfensége kiküldöttje, ide érkezik. Keresztury várnagy uram gondoskodjék illő fogadtatásról.

Nyugodtan összehajtotta a levelet s ügyet sem vetve az örömben ujjongó környezetére, legbensőbb termébe vonult. A komor, bolthajtásos falak soká visszhangozták sóhaját s ki-kítőző zokogását. Nem volt ez már újság a néma barátok előtt.

A várva-várt nap, amely arra volt hivatva, hogy fölverje tompa egyhanguságából a vár unalmasan pergő napjait, végre elérkezett s vele együtt a délczeg gróf is díszes kíséretével.

A fejedelemlé márvány sima arcczal, me-rev szertartásossággal üdvözölte a gróft s csak akkor remegett meg, midőn a gróf megcsókolta a feléje nyújtott kezét.

— Köszönöm neked nemes gróf — szólt a

s állásától buzgó szolgálatainak elismerése mellett felmentette.

Am mi bízunk abban, hogy Latinovits Pál állásának elhagyásával nem szűnik meg tovább is munkálkodni azon megye érdekében, mely — ha vált főispánja politikáját elítéli is — nagy érdemeiért mindenkor hálás tisztelettel adózand neki s derék, munkás fiai közé számítandja.

(Amennyire örvendünk, hogy laptársunk igazságosan méltatja Latinovits Pál érdemeit, annyira megütközünk azon az erőszakos állításon, hogy a lemondott főispán a főjegyzőválasztást befolyásolta, a Fejérváry kormány politikáját támogatta, s hogy a kormány bukása után mondott le állásáról. Mind ez nem igaz. A főispán a főjegyzőválasztásnál törvényes jogát gyakorolta; egyebet nem tett. A Fejérváry-kormány nem támogatta, sőt minden alkalommal intenciója ellen cselekedett, s éppen ezért nem a kormány bukása után hanem már 1905. november 9-én mondott le állásáról. Tehát még olyan időben, midőn a kormány sziklaszilárdan állt. Teljesen értjük laptársunk helyzetét, mely őt arra készíti, hogy Latinovits Pál érdemkoszorujába töviseket is illesszen bele.)

A zentai „Összetartás”, melynek vezetői Zentán a függetlenségi pártot megteremtették, s mely lap most is legteljesebb harcosa a tiszta függetlenségi eszméknek, ezt mondja:

Őszintén szólva, melyen sajnáljuk Latinovits távozását. Sajnáljuk azért, mert Latinovits valósággal mint főispán volt. Széll Kálmán nevezte el annak, de a valóságban is, a szó szoros értelmében is az volt. Egyetlen hibája volt, hogy a Fejérváry kormány alatt megmaradt állásában. Ha akkor elmegy, a vármegye, sőt az ország közvéleményének ünneplése közt vonulhatott volna vissza diszes állásától, a melyen oly páratlan sikereket aratott, a melyek ritkán jutnak egy főispánnak osztályrészül. Ma csak őszinte sajnálattal vehetünk búcsút tőle, mert tagadhatlan, hogy éppen akkor hibázta el a szerepét, a mikor sikerében gazdag közeleti tevékenységére a koronát tehetné volna fel.

Érdemeit azonban így sem tagadhatja el tőle senki.

Annyit alkotott 4 és fél év alatt a vármegye közönségének javára, amennyit még egyetlen elődje sem. Bámulatos szorgalma, kitartása és felülmúlhatlan munkaejeje a közhasznú intézményeknek hosszú sorozatát valósította meg. Valósággal égett a dolog a kezében. A vármegyei árvapénztár rendezésével milliókat mentett meg az árvák számára. Megvetette a vármegyei árva és szeretetház alapját. Mint igazi jó magyar gazda, mégis a kiscgazdák érdekében dolgozott és alkotott legjobbat. Gazdasági egyesületeket, kiállításokat rendezett. Új termelési ágakat honosított meg a vármegyében és tett virágzóvá és gazdag jövedelmi forrássá. Közhasznú tevékenysége különben nem szorított egy irányra. Munkásságának, tevékenységének sokoldalúsága valósággal

mesés volt. Emlékezhetünk rá, hogy a mikor a mi tiszai fahidunk leszakadt, még alig ocsudtunk fel a katasztrófa által okozott rémületből, ő már körüljárta a minisztereket, kicsikarta tőlük az állam támogatását és a katasztrófát követő harmadnegyed napra már itt termett Zentán, hogy bennünket vigasztaljon és tetire serkentsen. Ez a tette örökké emlékezetes lesz Zenta népe előtt. A hid ügyének rendezése egyedül és kizárólag az ő érdeme. Hiába igyekeznek azt kétes politikai egzisztenciák kortes fogásul a maguk számára kiaknazni. A zentai vashid Latinovits Pal műve lesz. Azí tőle senki el nem vitathatja. — Nekünk zentaiaknak tehát különös okunk is van sajnálni Latinovits távozását, mert még sok hasznát láthattuk volna rokonszenvének és nagy munkaejének, de halálával is tartozunk neki.

Az avatott tollal, élénken szerkesztett „Zentai Híradó” ezt írja:

Mélyen sajnáljuk Latinovits távozását. Főispáni működése alatt városunk iránt mindenkor kiváló jó akaratot tanúsított. A hidépítés ügyében is fáradhatatlan tevékenységet fejtett ki és az ő nagy buzgalmanak oroszán része van a kivitt sikerben. A nagyérdemű és közbecsülésben álló munkás férfiú távozását, megyszerte élénken sajnálják.

A topolyai járás ügyesen szerkesztett lapja, „Topolyai Hírlap” ezt írja:

Latinovits Pált, Bács-Bodrog vármegye és Zombor szab. kir. város főispánját Ő Felsőge saját kérelmére állásától, buzgó szolgálatainak elismerése mellett, felmentette. Vele egy puritán jellemű férfiú távozik a főispáni székéből, aki ötöd-let évi főispánsága alatt közbecsülést és közszerepetet vívott ki magának.

Függetlenségek lesújtó híralata Fernbach Károlyról.

A zentai függetlenségi párt szócsöve, az „Összetartás”, melynek élén a függetlenségi párt kipróbált vezérharcosai: Erdújhegyi Menyhért plébános és dr. Ellinger Jenő ügyvéd állnak, ezzel a lesújtó bírálattal fogadja Fernbach Károlyt:

„Latinovits Pál utódjától nem sokat várunk. Fernbachot ugyanis egyéni kvalitásai egyáltalán nem képesítették a főispáni méltóságra. Léven ő egyszerű gazdaember és pedig a legegyszerűbbek közül való, aki sem közigazgatási, sem gazdasági, sem másnemű képzettséggel nem bír arra, hogy Bácsmegye élén Latinovits nyomába lépjen, mert a főispánság nem csupán méltóság, hanem egyuttal közhivatal is, melyben nemcsak reprezentálni, de dolgozni is kell. Fernbach a főispáni méltóság elnyerését a politikai viszonyok szerencsés átalakulásának köszönheti, amit a maga számára tagadhatatlanul ügyesen tudott kihasználni.”

— Beszélmem kell önnek gróf. Ma este Eleonora szobát cserél velem, járjon utána megtudni, merre van az ő hálóterme, én ott várnok fogok önre.

A gróf felvillanó szemekkel a boldogság elragadtatásával csókolta kezét a hölgynek s fölsegítve őt lovára, fölbe sugta:

— Ott leszek, amint az óra 10-et üt.

Az őszi nap már teljes pompájában ragyogott, midőn a diszes társaság a vár alá ért. Mint ha a komor falak megpillantásával jókedvük elröppent volna, mindnyájan szólanul tértek be s szomorúan fogyasztották el reggelijüket.

Amint a nap eltűnt a magas bástyák mögött és bíbor színbe vont a barna falakat, a fejedelem hűséges udvarhölgyétől, Eleonorától kísérve, lakosztályába tért. Szomorúan borult imázsápolására s lelke egész keservét imáiba öntve, mozdulatlanul térdelt kis oltára előtt.

Künn is mindjobban elcsendesült a zaj s nem hallatszott más, mint a vár fokán járó őrzőjárat egyhangú kopogása. Az esti csöndet fölverte néha egy-egy bagoly rikoltása, azután ismét néma lett minden. Mire a teli hold ezüstös sugara betévedt a nagy boltíves ablakon s fölkereste a szentképet, már nem térdelt előtte senki. A nagy, barátságosan s obában egy remegő hölgy járt fel-alá, de az nem a fejedelemné volt. Mária Krisztiána, Erdély fejedelem asszonya, dobogó szívvel, visszafojtott lélegzettel nesztelenül suhant végig a kísérteties holdfényben uszó termeken s szívére szorított kézzel állt meg az egyik ajtó előtt. Pár pillanatig mozdulatlanul állt ott, majd erőt véve magán, óvatosan megnyomta a zárt. Az ajtó nesztelenül nyílt meg s

Őszinte hang az álfüggetlenségekről.

A 48-as eszméknek egyik legrégebbi katonája, aki már akkor harcolt Kossuth Lajos politikájáért, amikor a mostani istenbizony-függetlenségek a „Gott erhalte” melodijára lejtették a mameluk táncot —: Pataj Sándor dr. az „Igazság” című lapjának e havi számában így vélekedik a most lefolyt bácsmegyei választásokról:

A Tisza Kálmán iskolájában fejlődött ki az a mamelukság, amely ismer hivatalos jelölést és ennek alárendeli elveit.

Ennek a mamelukságnak vészes megnyilatkozásait láttuk már a mostani választások alatt, a midőn a magukat függetlenségeiknek valló párt-hívek is a függetlenségi jelölt ellen dolgoztak, csak azért, mert a koalíció abba a kerületbe alkotmánypartit vagy néppártit nevezett ki hivatalos jelöltnek.

Ezek a rövidlátó emberek elfelejtették, hogy a pártalakítás is csak azért van, hogy a függetlenségi eszméknek a diadalát teremtsék meg, ez pedig az így elvű képviselők megválasztása által érhető el.

Hát most már miféle politikai észjárás az, amely a függetlenségi eszmét azzal akarja előmozdítani, ha oly kerületben, ahol függetlenségi áll szemben a más párti hivatalos jelölttel, arra törekszik, hogy a függetlenségi jelölt megbukjék és győzzön az alkotmánypartit vagy néppártit.

Sajnos, hogy argumentumul fölhasználhatják a „bárcákat”, ahol a 3 párt ajánlja a koalíciós jelöltet és ott Kossuth is alá van írva.

Azt mondják, ha Kossuthnak jó, nekünk is kell hogy jó legyen.

Természetes, hogy az így gondolkodók legtöbbször az „új 48-asok” sorából kerültek ki.

Azokból, akik most hamarjában lettek 48-asokká, mert ez lesz a hatalom, az ország és a dicsőség. Amen.

Egész bizonyos vagyok abban, hogy ha a Bánffy-párt állt volna úgy, hogy többséget kapjon, mindezek az alakok annak a táborában nyüzsgtek volna és még a jelöltek is, akik most mind 48-asoknak mondják magukat, kifejtették volna, hogy ők tulajdonképpen a Bánffy politikáját tartották mindig a legokosabbnak.

A baj pedig ebben az, hogy — habár kétségtelenül sok olyan derék magyarunk van, aki most örül, hogy a szíve szerint szavazhatott a 48-as elvekre, — mégis csak nagyon-nagyon sok a nem korrekt politikus, a Tisza Kálmán iskolájában nevelkedett „leltári mameluk”. Ezeket, a míg 67-es kormányok viszálykodtak, mindig megkapta az új kormány a régítől „leltárban”.

Most, hogy elvi változás van, megteszik azt a csekélységet, hogy át is térnek az új hitre; nekik az mindegy.

A fődolog, hogy mamelukok maradhasanak.

És mert az országban 38 évig, mi törhetetlen függetlenségek mindig kisebbségben voltunk, csak természetes, hogy ezeknek a nyakunkba szakadásával oly „nyereségre” tettünk szert, a mely a nyakunkon ül.

Majorizálnak bennünket és oktatnak,

fejedelemné — hogy eljöttél hozzám, helyzetemet megtekinteni. Légy üdvözölve nálunk!

A gróf mélyen bokolva válaszolt a fejedelemné szavaira s félóra kölcsönösen elmondott bókók után Mária Krisztiána, feleslatva az ünneplő gyülekezeti, visszavonult terméibe.

A kövéri unalmas napokra vigak következtek. Az időtől barna kőfalak vígan visszhangozták a vadászkiáltó szavát s mintha az örökké szomorú fejedelemasszony halvány arcza rózsásabb lett volna, mióta a delczeg gróffal együtt barangolt a regényes környéken.

Egyik gyönyörű őszi napon a várudvar kő-koczkái már kora hajnalban csattogtak a paripák patái alatt. A gróf nagyszerű kirándulást rendezett s megnyerte reá a fejedelemnét is.

A karscu, bájos Mária Krisztiána pompásan ülte a lovat. Hogy is ne, hiszen otthon a tekervényes gráci parkban Thurn Zsigmond gróf tanította lovagolni akkor, mikor még nem hívták fejedelemasszonynak, hanem csak egyszerűen „Erna princess”-nek.

Gyönyörű látványt nyújtott, amint a diszes társaság végigvágatott a várt körülvevő sík mezőn. A finom reggeli ködben tündöklőtek a hölgyek lengő fátylái. Egy meredek lejtőhöz érve, mindnyájan leszállottak lovaikról s a hölgyek összefogva uszályaikat, átengedték a vezetést lovagjaiknak.

A fejedelemnő lovát Thurn Zsigmond gróf vezette.

A társaság kissé hatmaradt s hosszú idő óta először volt alkalmuk négy szem között beszélni. A fejedelemé minden átmenet nélkül szakította félbe a banális társalgást:

ő belépett a szobába. Sötét volt, csupán a fehér moll függönyön átszűrődő holdfény világított, alaktalan árnyékokat vetve a padlóra. A fejedelemné megtántorodott s talán el is esik, ha egy izmos kar meg nem ragadja s egy karszékhez vezetve, leülni kényszerítette. Ő maga a remegő asszony lábai elé térdelt, két kezét forrón csókolva, szólt:

— Erna mily boldoggá tettél!

Az asszony nem válaszolt. Kitérő könnyei elfojtották szavát, ellenállás nélkül engedte kezét csókolgatni, de midőn a férfi merészen átölelte a karscu derekát, összerezzen s könyörögve szólt:

— Miért is jöttél ide? Miért zavartál föl lelki megnyugvásomból?

— Mert szeretlek. Válaszolt a férfi szilárd hangon.

— De te megszegted evvel ígéretedet, amit nekem a gráci parkba tetél!

Akkor azt hittem, feledni könnyebb lesz. Most már tudom, hogy szerelmem erősebb, mint akaratom. Eljöttem hozzád, hogy szivedben vizsgáljaljam azt a helyet, amely engem ott megillet.

Az asszony borzadva állt föl s megbotránkozva kérde:

— Mit gondolsz? hiszen az lehetetlen! Én férjes asszony vagyok!

A gróf gunyosan kacagott:

— Akinek igazán soha nem volt férje!

Mária Krisztiána két kezével elfőlte piruló arcát s halkán suttofta:

— Hallgass, oh! hallgass...

A férfi megfogta két kezét s kényszerítette, hogy arczába nézzen. Vonásai szinte eltorzultak

hogyan kell a kegyelmes urak intésére hajolnunk.

Pedig a mi derekunk ehhez nem szokott és nem is fog megszokni soha!

— **A vármegyei közigazgatási bizottság** legutóbbi ülésén ifj. *Vojnits* István alispán meglehetősen emlékeztet meg a távozó *Latinovits* Pál főispán működéséről.

— **Bácsmege rendkívüli közgyűlése.** Bács-Bodrogvármegye törvényhatósági bizottsága e hó 11-én reggel 9 órakor rendkívüli közgyűlést tart, melyen — mint értesülünk — *Latinovits* Pál volt főispántól is elbucszuk a vármegyei törvényhatósági bizottság.

— **Bezerédy István szabadkai főispán** belépett az alkotmánypartba.

H I R E K.

Tudom ha te angyal lettél . . .

Tudom ha te angyal lettél
Karácsonyok éjszakáján
Mindjárt haza szálltál,
Édes anyánk homlokáig.
Könnyben úszó két szeméig
Tudom meg se álltál.

Lecsókkoltad két szemérről,
Búbánatos orczájáról,
A sok fájó könnyet.
Ugye vittél balsamot is
Tudod szegény édes anyánk
Milyen nagyon szenved . . .

De nem lettél angyal hijába mondják,
Nem hozhatsz békét, enyhet, balsamot,
Hisz nem is szállnak soha sem a földre
S vigaszt se hoznak már az angyalok.

A béke ott van lenn a föld ölében,
Vigasztalás bimbója ott fakad,
S ki nem búhat a napsugárra, fényre,
Mert fogva tartják — a kik alszanak . . .

Óh mert ha te angyal lennél
Mikor anyánk szive vérzik,
Mindig haza szállnál,
Elboruló homlokáig,
Könnyben úszó két szeméig
Tudom meg se állnál . . .

Dr. Radványné Ruttkay Emma.

Honfibu.

Megrendült már a hármás bérczetető;
Egy éles jajszó kel a légen át:
A büszke czedrus dült ki: porba hullt,
Ki nagygyá tette a Magyarhazát! . . .
Az évek súlya mégis összetört?

az indulattól, a holdfényben kísértetiesen vonagló látszóttak. Az asszony rémülten nézett reá s úgy érezte, mintha egy hideg, nedves kéz nyulna szívéhez, hogy megakasztja azt dobogásában. Szólni akart, de ajkai hangtalanul mozogtak, riadtan hallgatta a férfi vad szerelmi vallomását:
— Erna, szeretlek! légy az enyém! sutogta fülébe.

— Oh bár lehetne — felelt remegve — anyám mindent megtesz, hogy a válást kieszakozolja.

— Eh! ki vár addig — szolt ingerülten a férfi — s magához vonta az asszonyt, de az kiszakította magát az ölelő karokból s szinte riadó hangon kérdezte:

— Mit beszélsz?

— Azt, hogy mindenkinek Istenad a jogában áll ott keresni a boldogságot, ahol kinálkozik. Ha nem lehetsz enyém a törvény előtt — Tovább nem mondhatta, mert az asszony iszonyodva sikoltott föl:

— És az oltár előtti tett esküm? . . .

— Szegd meg — felelt rá nyersen a férfi. A fejedelmén megtántorodott. Naiv, ártatlan lelke csak most értette meg, hogy azt a tisztá, nemes érzést, ami őt e találkára ösztönözte, a másik csak közönséges pásztorórának értelmezte. Iszonyodva menekült szobájába vissza. Ma-

Apánk s egünkön legendás alak!
Letúntél már szabadság csillaga,
Hogy szemek többé ne lássanak?!

Honunknak drága kincse: Szellemed,
Elhagyta földi, porló templomát;
S e nemzet — mintha árva volna most —
Keservének hullatja harmatát.
Zokogva térdre hull a hú magyar,
Kétségbe esve tördeli kezét,
A búból neki bőven kijutott.
Hejh! sir e hegy, völgy manap szereszét.

E föld kincsekkel dúsan áldva van,
S a népek kéri abból részüket;
S tiszteljétek a népet, aki sir
A máj elvesztett drága kincs felett! . . .
Éget minket is dúló fájdalom:
Elsiratunk egy hosszú életet,
Amelyből nekünk „szabadság“ fakadt,
„Egyenlőség“ s „testvéri szeretet!“

Találj vigaszt búdban mégis, te, nép!
Az eszme hintve van völgy — és halmokon,
Csak erről suttog minden kis cserág —
És fájalmunkban a világ rokon.
S habár eltúnt az Eszme hüvelyke:
Nagy alkotása mégis megmaradt,
S hirdetni fogja késő ezredig
A Szellemet az út, melyen haladt!

Ruttkay Gyula

Főispáni installációk Bácsmegeben.

Fernbach Károly főispáni beiktatása e hó 15-én, dr. *Balla* Aladáré e hó 14-én, *Ambrozovics* Lajosé e hó 16-án lesz.

A róm. kath. klerus köréből. *Vojnits* Dezső újmiséskútra, *Pukovits* Ferencz Vaskutról Hercegszántóra, *Raich* Balázs Hercegszántóról Szabadkára kápláni minőségben áthelyeztettek.

Az új bajai főispán installációja. *Ambrozovics* Lajos dr. Baja város főispánja e hó 16-án érkezik Bajára, Zombor felől. Ünnepeles installációja május hó 17-én délelőtti megye végbe rendkívüli törvényhatósági diszközgyűlés keretében. Ekkor teszi le *Ambrozovics* Lajos dr. a főispáni esküt és mondja el programját.

Zenta város bucsuja *Latinovits* Páltól. *Dudás* Lajos zentai polgármester a legközelebbi közgyűlés elé egy javaslatot terjeszt, melyben arra kéri a közgyűlést, hogy *Latinovits* Pál főispánnak Zenta várossal szemben tanusított jóindulatát méltányolva, a távozó főispán iránt fejezze ki háláját és köszönetét.

Uj ügyvéd Óbecsén. Dr. *Darvas* Károly óbecsei ügyvédjelölt az ügyvédi vizsgát letévén, irodáját Óbecsén nyitja meg.

A közegészségügy Bácsmegeben. Dr. *Pávlovics* Simon vármegyei főorvos beható, minden mozzanatra körültekintő jelentése szerint Bácsmegeben a közegészségügy állapota kedvező.

Telekönyvvezetőből végrehajtó. Az igazságügyminiszter *Horváth* Gusztáv pozsonyi lakost, nezsideri kir. járásbírósi nyugalmazott telekönyvvezetőt az ujvidéki kir. járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki.

gával vitte tört szívet és szélfoszlott eszményképét. Másnap a nemes és vitélő *Thuru* Zsigmond gróf rövid bucsu után utnak indult, hogy *Báthori* Zsigmondné Erdély fejedelmének asszonyának hazahozatalát kieszakozolja *Rudolf* c. ászárnai!

De ugylátszik a nemes gróf igyekezete soká meddő maradt, mert ezután *Kovács* komor falainak magányában még soká unatkozott a szomorú, hallgatag asszony. Sírni azonban nem látták többé még a néma falak sem. Mintha minden könnye kövé vált volna azon a holdfényes éjszakán. Szíve — a jótékonytágot kivéve — minden emberi érzés előtt zárva maradt. Mig aztán hosszú szenvedés és rövid dicsőség után a hall-i zárda csöndes falai között fehér lelke föl szabadult.

Ma már a vár is romokban áll s azokat a köveket, melyeket oly sokszor áztatott könyveivel a boldogtalan asszony, belepte a moha. Holdfényes éjjelen végiglebben fölöttük egy fehér ködszerű tünemény, talán nem más, mint az emlékezet, ha szellő jön, imbolyogva tánczol s az erdélyi nép ilyenkor egymásnak mutatja a „Szűz asszony“ fehér lelkét.

Házasságok. Diszes esküvő volt e hó 2-án Béregen. *Bicskey* Péter dávidi tanító esküdött örök hűséget *Bedzsula* Mariska kisasszonynak, *Bedzsula* Péter földbírtokos leányának, *Bedzsula* Bálint béregi plébános unokahúgának. A menyasszony násznagya *Stelzer* András küllői plébános volt, a vőlegényé *Mangh* Gyula topolyai szolgabírósi tisztviselő. A polgári esküvő után a béregi róm. kath. templomban volt az egyházi esketés, melyet *Bedzsula* Bálint plébános végzett, a szertartások után magas szárnyalású, gyönyörű beszédet tartott a fiatal párhoz, úgy, hogy könnyekig meghatotta a naszközönséget, kik között ott voltak a *Bicskey* és *Bedzsula* családtagokon kívül az ottani és a környékbeli intelligencia javarésze, Nagy Béla monostorszéki plébános, *Ódry* Endre hercegszántói jegyző stb.

Tarján Emil mérnök nőül vette *Dellman* Emma kisasszonyt.

Fegyelmi egy községi elújáró ellen. Óbecséről jelentik: A városháza előbb titokzatosan, majd nyíltabban suttogtak arról, hogy vizsgálat folyik az egyik elújáró ellen, a ki a zavarosban halászott és tetten érték. Ma már nyilvánosságra jutott a vizsgálat eredménye, a melynek súlyai alatt *Varnyu* Mátyás esküdött beadta állásáról való lemondását. *Varnyu* Mátyás, mint esküdött a városgazdai teendők vezetésével volt megbízva és ezen minőségében követelt el több oly szabálytalanságot, a mely miatt állásáról le kellett mondania. A magáról megfélemedezett elújáró ellen folyik tovább a vizsgálat.

Az adózás Bácsmegeben. *Popp* György pénzügyigazgató a legutóbbi vármegyei közigazgatási bizottsági ülésben jelentette, hogy egyenes adóban 1906. áprilisban befizettetett 184,325 kor. 23 fill., 1905. áprilisban befizettetett 82858 kor. 87 fillér. Az elmúlt hóban több 101,466 kor. 42 fill. 1906. évi január 1-től április hó végéig befizettetett 1.011,668 kor. 56 fillér. 1905. hasonló időszakban befizettetett 1.518,306 kor. 54 fillér. Ez évben kevesebb 506,637 kor. 98 fillér. — *Hadmentességi díjban* 1906. áprilisban befizettetett 1161 kor. 27 fill. 1905. áprilisban befizettetett 786 kor. 40 fill. Az elmúlt hóban több 374 kor. 87 fill. 1906. január hó 1-től április végéig befizetett 7430 kor. 87 fill. 1905. hasonló időszakban befizettetett 6264 kor. 21 fill. Ez évben több 1166 kor. 66 fillér. *Bélyeg- és jogilletékben* 1906. áprilisban befizettetett 217,376 kor. 33 fill. 1905. áprilisban befizettetett 109,921 kor. 76 fill. Az elmúlt hóban több 107,454 kor. 57 fill. 1906. január 1-től április végéig 348,848 kor. 69 fill. 1905. hasonló időszakban 555,772 kor. 34 fill. Ez évben kevesebb 206,923 kor. 32 fill. — *Fogyasztási és italdobban* 1906. áprilisban befizettetett 92101 kor. 64 fill. 1905. áprilisban befizettetett 74280 kor. 60 fillér. Az elmúlt hóban több 17821 kor. 04 fillér. 1906. január 1-től április végéig 387,185 kor. 65 fill. Mult év hasonló időszakban 374,264 kor. 38 fill. Ez évben több 18921 kor. 27 fill.

A margittaszigeti árvédelmi társulat önkormányzata. A mostani földművelésügyi miniszter tudvalegőleg 1899. évi februárius hó 3-án 5315. V—1 sz. alatt kelt rendeletével a Margittasziget érdekeltégeit az egyöntetű árvédelem céljából — mivel önként alakulni nem akartak — hivatalból társulattá alakította s annak vezetését miniszteri biztosra bízta. Ennek feladatává tette, hogy első sorban a társulatot szervezze a nagy dunamenti, 54 kilométer hosszú védőtöltést az országos vízépítészeti és talajjavítási hivatal vizügyi műszaki kis tanácsa által 1897. évben javasolt méretekre leendő kiépítése, illetve kiegészítése, távbeszélő s órházak létesítése stb. iránt a szükséges intézkedéseket megtegye. Így létesült a Margittaszigeti Armentesítő és Belvizlecsapoló Társulat. A társulat első miniszteri biztosa *Tomay* Károly volt; de midőn ezt a szentlőrinczi választókerület országgyűlési képviselővé választotta s az összehírdetett törvény következtében az 1901. év végén miniszteri biztos állásáról lemondott, a miniszter az 1902. év első napjaiban *Nemet* Lipót m. hácsi ügyvédet eszigeti nagybirtokost nevezte ki miniszteri biztosná, és midőn két év múltán megbízatása lejárt újból őt nevezte ki az akkori miniszter. A miniszteri biztos négy évi működése folytán az érdekeltégeknél hivatalból társulattá alakítását kimondó miniszteri rendeletben reá ruházott feladatokat híven teljesítvén, társulat 1905. évi december hó 14-én megtartott rendkívüli közgyűlésén nagy többséggel kijelentette, hogy immár elérkezettnek látja az időt, hogy önkormányzatát megkapja. A volt Fejérváry-kormány földművelésügyi minisztere méltányolva a közgyűlés többsége által kifejezett óhajt és meggyőződést arról, hogy a miniszteri biztos a társulat ügyeit annyira előkészítette, hogy a további működés autonóm szervezet keretében főnakadás nélkül folytatható: 1906. évi februárius hó 16-án 10919 V—1. szám alatt kelt leiratában késznek nyilatkozott a társulatnak az önkormányzatot megadni. Ehhez képest a miniszteri biztos a társulatba tartozó

érdekeltségeket folyó hó 16. napjának d. e. 9 órájára rendkívüli közgyűlésre hívta egybe a következő tárgyszorozattal: 1. A jegyzőkönyv hitelesítésére két közgyűlési tag kiküldése. 2. A társulati alapszabályoknak — tekintettel a földművelésügyi miniszternek az 1900. évi június 15-iki közgyűlésen megalkotott alapszabályokra tett észrevételekre — újból való megállapítása. 3. A társulat autonóm szervezkedése, nevezetesen az elnök, alelnök, választmány s a számvizsgáló bizottság megvizsgálása. 4. Az érdekeltségek egyesítése föltételeinek és módzatainak tárgyalása *A hercegszántói, davodi, bacsikai és bethmonostori* érdekeltek bir okosok nagyon helyesen cselekednének, ha az ülésen megjelenven, felszólalnának és sérelmeiket jegyzőkönyvbe vétenék.

A kölpényi választásról ezeket írják nekünk: A kölpényi választókerületben f. hó 30-án folyt le az országgy. képviselőválasztás. Schmausz Endre alkotmányparti képviselőjelöltre leszavazott 1176 és Hodza Milán szerb és szlovák képviselőjelölt 1363 szavazatot kapott és így Hodza Milán 187 szótöbbséggel választotta meg. Választási elnök *Sztrilits* Béla vármegyei tb. főjegyző volt, ki a választást erélyesen, szigorúan törvényes szemlemben vezette. Hatósági biztosként dr. *Fraticsevics* István újvidéki szolgabíró volt kir. rendelve, ki a rend fennmarásán éber figyelemmel, vasszigorral őrködött. A személybiztonság és általános rend fennartása végett 210 honvéd huszár, 180 baka, 20 csendőr és 30 rendőr volt a választás színhelyén, a csapatok észszerűen voltak beosztva és azok ügybuzgón feltek meg feladatuknak, amik bizonyít azon körülmény is, hogy beavatkozás nem történt. Dr. *Fraticsevics* István, az újvidéki járás erélyes szolgabírája néhez föladatainak fáradhatlan ügybuzgalommal, derekasan felelt meg.

Halálozások. *Piukovits* József volt orsz. képviselő, megyei közéletünk közéletében álló tagját súlyos csapás érte. Édesanyja e hó 7-én 78 éves korában elhunyt. A család a következő gyászjelentést adta ki: *Piukovits* József, *Piukovits* Irma férjhez lett *Jankovich* Lászlóné és ferje jeszeniczi *Jankovich* László cs. és kir. kamarás, m. kir. honvéd-huszár százados a maguk és rokonosságuk nevében mély fájdalommal jelentik, hogy forrón szeretett és anyjuk, illetve anyja özv. *Piukovits* Ágostonné szül. keresztusi *Szende* Lujza f. évi május 7-én reggel 4 órakor, éle ének 78. évében, hosszú súlyos szenvedés után jobblétre szenderült. A megboldogult hült tetemei f. évi május hó 9-én d. u. 4 órakor fognak Szabadkán, a Deák-utcai gyászházban a r. kat. egyház szertartása szerint beszenteltetni és az u. n. bajai sírkerben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozatok f. évi május 10-én d. e. 10 órakor fognak a szent Terézi egyházban az egkek Urának bemutatni. Szabadka, 1906. május hó 7-én. Áldás emlékére!

Rudó Fülöp zentai magántisztviselő 51 éves korában meghalt.

Öz. *Tripolszky* Gyuláné, dr. Lovász Andor orsz. képviselő anyósa e hó 7-én Zentán meghalt. Nagy részvétellel temették el.

Trischler H. Ferenczné, szül. *Rausch* Paula urnő 59 éves korában meghalt. Temezésén impozáns módon nyilatkozott meg a közbecsülésben állott urnő iránti szeretet.

Szomorú tanügyi jelentés. *Gräff* Nikáz kir. tanfelügyelő e havi magvas jelentésében hazafias aggodalomtól elelve mutat rá arra a szomorú körülményre, hogy a bacsujfalui, boróczi, bacsitvárosi, dunabökényi, palonai, bacsujlaki és vajszkai iskolákban, illetve óvodákban a magyar nyelv tanítása nagyon kevés eredménnyel jár.

A titeli Tisza—Duna-töltés fenntartási és hevizlecsapolási társulat f. hó 5-én Titelen, *Nikolies* Izidor szablyai főszoigabíró elnöklele alatt rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen Titelen egy ház vásárlását és a töltés résznek 20-5 kilométer hosszúságban téglaburkolattal való kiépítését egyhangulag elhatározta.

Öváczió Mihálovits Endre mellett. Teme-rini levelezőnk írja: *Mihálovits* alkotmányparti képviselő iránt az utóbbi napokban oly felfűző lelkesedés nyilatkozott meg, milyenre a választási mozgalmak vezetői sem voltak alkészülve, sem a saját, sem az ellentáborban. Már a választás előtti estén hatalmasan nyilatkozott meg az öbecsei polgárság hangulata. Midőn a vonatról leszálló képviselőjelöltet megpillantotta, szűnni nem akaró örömrivalgásba tört ki a roppant seregben kivonult nép, kocsjából a lovakat kifogták és örült, aki a rudhoz férközhetett, hogy kocsját huzhassa. Általános lett az öröm, midőn másnap reggel bevonult a 600 főnyi zöld tollas temerini és a 350 főnyi szintén zöld tollas pétérrévei Mihálovits párti szavazó polgár. A becsői, szenttamási és földvári magyarság szintén egész erővel bevonult. Mihálovits, kinek 100 főnyi tartaléka le-se szavazott, 987 szótöbbséggel győzött. Teme-

rinben a másnapi déli vonattal megérkező képviselőt impozáns ünnepléssel fogadta a nép. Szébbnél-szebb csokrokat adtak át neki. Kocsjának még a kerekei is virágokkal voltak díszítve. Két hatalmas diadalivezet a tisztelet és szeretet felírásaival várta az övéi közé megérkező és hiveinél közfiszteletben álló lelkipászlort.

Hivatalvizsgálat *Zsablyán*. *Ringhoffer* Lajos, az újvidéki kir. törvényszék elnöke f. hó 7-én fejezte be a szablyai kir. járásbírósnál 8 napig tartott hivatalvizsgálatát. A látottak felett a járásbírósnak vezetőjének és munkatársainak megelégedését fejezte ki.

Felülfizetések a szablyai táncszertélyen. A f. évi április hó 21-én a „Budapesti tüdőbetegek Szanatoriuma“ javára rendezett jótékony táncmulatság alkalmával vették a következő felülfizetéseket: *Nikolits* Izidor, dr. *Földes* Simon, *Gábris* Endre, *Nikolits* Endre 10—10 kor. *Szabó* Pál, *Földes* Ferencz *Sztapár* 5—5 kor. *Pintér* Vidor, *Rómy* Imre, özv. *Boromisza* Istvánné, N. N. 4—4 kor. *Molnár* Imre, *Evinger* Kálmán. dr. *Schwartz* Henrik, *Fischer* Jakab, *Weisz* Ignác 3—3 kor. *Kekecovits* István, dr. *Schwarz* Adolf *Nádajla*, *Bratyevacski* Vitályos, *Niekovits* Emil, *Szerajlits* Stévo, *Neuser* Armin, *Horváth* Dezső, *Horváth* Gyula, *Ruchwald* Gyula, *Székely* Sándor, *Königstädter* Testvérek *Ujvidék* 2—2 kor. dr. *Székely* Mór *Boldogasszonyfalva*, özv. *Wallanch* Antalné, *Zsuffa* Vinczéné, *Berlet* Konrád, *Voda* József, *Radivojev* Tamás, *Mihajlovits* Kósza, *Nedelykov* Tódor, *Kovács* Béla, *Fucsak* Aurél, *Vucskovics* Tódor, *Kátity* Milos, *Milovanovits* Zsvikó, idb. *Koszorus* Jánosné, *Keller* Mátyás, *Paschkesz* Adolf, *Grossberger* G. *Hirsch* I. *Wertheimer* József *Ujvidék* 1—1 korona. A „Tüdőbetegek Szanatoriuma“ javára az igazgatóságnak 130 kor. 48 fillér küldetett be.

Megtámadott rendőr. *Ujvidéken* *Szítás* József rendőr a buzatéren állott őrszemen, midőn a *Plevna*-korcsmából *Leticus* Pánta napszámos két társával nagy lármával az utcára jött. *Szítás* csendre intette a lármázókat, de ezek a helyett, hogy engedelmessékedtek volna, a náluk levő bárdokkal neki támadtak a rendőrnek, úgy, hogy ez kénytelen volt kardját rántani és azzal *Leticus* fejbe sújtotta. A támadók erre még jobban szorongatni kezdték a rendőrt, aki végső szorultságában revolverét vette elő és azzal a levegőbe löti, mire a támadók elmenekültek.

Véres verekedés *Pacséron*. *Pacséron* — mint levelezőnk írja — e hó 5-én reggel 8 órakor *Szemesi* Dániel azzal szaladt a rendőrségre, hogy *Ninkov* Nikola bolija előtt nagy verekedés van. A rendőrök a helyszínére érve, *Juhász* János 21 éves trombitást véresre verve találták. A verekedőket kihallgatva, *Juhász* azt vallotta, hogy *Szemesi* Károly társával sétálván, *Janyatovity* Szerető legénynyel találkoztak, ki fölcsólitotta, hogy menjen velük, *Ninkov* bolijába értek, *Juhász* *Janatovity* Szerető kétszer arczul ütötte, öcsese *Janyatovity* Dusan pedig fejszével fejbe-vagta, mire *Juhász* összeesett. A tettesek ellen a bűnvizsgálat megindult.

Patics fürdőt e hó 1-én nyitották meg. Már is nagy élénkség van a kellemes fürdőhelyen.

Csöd Ujvidéken. *Ligeti* Ignác újvidéki rőtöskereskedő egy év előtt alapította üzletét. Töke nélkül kezdte és csak később kapott 4000 korona hozományt és 2200 k. készpénz-kölcsönt. Ez összeget is a berendezésre és a magán-adóságok kifizetésére fordította, úgy, hogy forgalmi tőkeje nem volt. Az árutartozások 23,500 k.-t, a pénztartozások (beleértve a hozományt) 11,300 k.-t tesznek ki; ezzel szemben az áruaktár értéke 15,600 k., a behajtható követeléseké 700 k.

A nagybecskerek—titeli helyi érdekű vasut közigazgatási bejárása. A *Girerer*, *Schoch* és *Grossmann* budapesti építővállalkozó cég által Nagybecskerek-től Titelig tervezett helyi érdekű vasut közigazgatási bejárását április hó 18—20. napjain tartották meg *Nedeczky* Gyula miniszteri tanácsos és *Novák* Bertalan főfelügyelő vezetés alatt.

Tüdővészések szanatoriuma *Baján*. A *József-főherceg* szanatorium-egylet bajai fiókja a napokban ülést tartott, melyen dr. *Koller* Imréné elnök bejelentette, hogy a központi intézőség *Baján* felállítandó szanatorium létesítését helyezte kilátásba.

A bajai állami tanítóképző május hó 12-én a *Bárány* szálló termeiben, részben az ifjúsági önképzőkör, részben az ifjúsági segítő-alap javára zárkórú táncvizsgálommal egybekötött hangversenyt rendez.

Megvadult bika. *Zsablyai* levelezőnk írja: *Majdnem* végzetes szerencsétlenség történt f. hó 5-én *Zsablyán*. Amikor a községi gulyás a marhákat a legelőre hajította, egy tenyészbika megvadult és a gulyásnak nekiment. A gulyás a bős állat elöl meghátrált, de későn. A bika arczába dőlt és végighasította baloldalt. A gulyást súlyos sebével eszméletlenül lakására szállították.

Kóbor cigányok garázdálkodása. *Kóbor* cigányok a napokban feltörték *Juhász* János topolyai szállási lakos éléskamaráját és a benne volt élelmi cikkeket magukkal vitték. A csendőrség minden intézkedést megtett, hogy a veszedelmes cigánykaravánt kézre kerítse.

Irodalom

Fráter nótás könyve. *Fráter* Loránd nemcsak mint concert énekes, de mint magyar népdalszerző is első helyet foglal el a zeneirodalomban. „A fonóban szól a nótá“, „Őszi rózsá“, „Ütött kopott a hegedűm“, „Várak, várak karom reszelt“, „Száz szál gyertyát, száz itcze bort“ stb. stb. rendkívüli népszerű nóták mind az ő szerzeményei.

Egy ügyes zsebkiadású, díszes kötetben jelentette meg a *Bárd* Ferencz és *Testvére* budapesti zeneműkiadó cég *Fráter* összes eddig irt magyar dalait, számszerint 32 szébbnél szébb magyar dalt, melynek ára 2 korona.

Leginkább méltánylandók *Fráter* népdaliban az egyszerű, keresetlen, szívhez szóló és könnyen énekelhető melódiák és a pompás szövegek, melyek a gyűjteménynek, tekintve rendkívüli olcsó árát, igen nagy népszerűséget biztosítanak.

Hópelyhek czímen rendezte sajtó alá költeményeit *Kados* László, a *Palánkán* megjelentő „*Bácskai Hírek*“ szapora tollu főmunkatársa. A könyvecske 2 koronáért rendelhető meg.

Az Igazság, melyet dr. *Pataj* Sándor szerkeszt, a következő változatos tartalommal jelent meg:

Dr. Pataj Sándor: *Sisiphusi* munka.
Csizmadia Sándor: *Mozog a föld*.
Ugron Gábor: *Csempészek és komédiások*.
Telekes Béla: *Születnek olykor*.
Ábrányi Emil: *Lángoló betűk*. (Képpel.)
Eötvös Károly: *Nyílt levél*.
M. Korniss Aranka: *Vannak szemek . . .*

(Képpel)
Dr. de Quiros: *Büntetőjogi* társadalomtan. (Spanyolból fordította: dr. *Thót* László.)

Dr. Révész Ernő: *Osztó igazság*. (Képpel.)
Dr. Pataj Sándor: *A magyar megye*.
Szerkesztői jegyzetek: *A boltajtóból*. — *Végeladás*. — *Az alsótábla reformja*. — *Uj mamelekség*. — *Tisza érdeme*. — Stb.

Uj „király himnus“ jelent meg, melynek ügyes szövegét és zenéjét *Veszprőmy* Kálmán irta.

Bácskai karczos.

Fernbach Péterné urnőt zászlóányának kérték föl a zombori függetlenségi párt hívei.

Minek az? Hiszen *Fernbach* Péterné már lobogtatja a legszebb, legmagasztosabb családi élet főhéher lobogóját.

Az öbecsei lövészegylet tisztikara és választmánya csupa erőteljes, kiváló férfiúból alakult meg. Néhány szakembert azonban nem találunk benne. Tudniillik azokat, akik röviddel ezelőtt fényes bizonyosságot tettek arról, hogy jól tudnak — *bakot löni*.

A zentai szintársulat a „*Helyreasszony*“ nyal kezdte meg előadásainak sorozatát. Ezt a darabot fölösleges volt bemutatni, mert *Zentán* bővíben van a — *helyreasszony*.

Szamar-bandérium. *Öbecsén* néhány vezetőférfiút *szamar*-bandériummal tisztelték meg.

Szóval nagy szerep jut most a *szamar*-kának.

Az „Ujvidék.“ Az egyik újvidéki sajtóorgánnum ámulva kérde, hogy lehetséges az, hogy az „*Ujvidék*“, mely az eddigi kormányoknak hű támogatója volt, az uj aera embereihez szegődik.

A dolog egyszerű. *Laptársunk* nyilván így gondolkodik: — Hiszen azért vagyok *Ujvidék*, hogy politikai téren folyton *uj vidéket* keressék magamnak.

Vakság. Nem hiába tartja a közmondás: „*Vak* vezet a világtalant“, *Tiszaisvánfalván* is *Vak* vezet a világtalantokat. Könnyű neki, amikor úgy sem lát senki a sötétben . . .

Közgazdaság.

Postacsomagok küldése Németországba.

A szegedi kereskedelmi és iparkamara felhívja az érdekeltek figyelmét, hogy a német posta igazgatás közlése szerint az árunak vámkezelés céljából való bevallására hivatott magánfél köteles a vámnilatkozatban a feladási országon kívül azt az országot is megnevezni, ahonnan az áru származik.

A származási ország megnevezésétől a német vámhivatalok csak oly esetekben tekinthetnek el, amikor kizártnak vehető, hogy az áru oly országból is eredhet, amelynek földi termékei s iparcikkei kedvezményes vámkezelést nem igényelhetnek.

Ezekre való tekintettel szükséges, hogy a magyarországi feladók a Németországba címzett csomagokhoz csatolandó vámnilatkozatokban (árubevallásokban) mindig azt az országot is jegezzék be, a honnan a küldött áru származik. — Amennyiben pedig a csomag oly árut tartalmaz, amelyre Németországba különböző egymástól lényegesen eltérő vámtételek alkalmazhatók, tanácsos, hogy a feladó a csomag szállítóleveléhez hatósági származási igazolványt is mellékeljen. — Az ily származási igazolvány okvetlenül szükséges akkor, ha a csomag tartalma: kék berzsen, nyers kávé vagy nyers kakaó. — Az ily tartalmú küldeményeknél ugyanis a német vámhivatalok mindig követelik a származás igazolását.

A Bács-Bodrog vármegyei gazdasági egyesület folyó évi május hó 14-én (hétfőn) d. e. 10 órakor tartja saját helyiségeiben rendes közgyűlést. A tárgysorozat ez:

1. A múlt évi zárószámadások előterjesztése, az igazgatóválasztmány és a számvizsgálók részére a felmentvény megadása.

2. A folyó évi költségvetés tárgyalása.

3. Az igazgató-választmány kiegészítése.

4. Az egyesületi otthon létesítése ügyében:

a) a telek megvételének bejelentése;

b) a bemutatott terv és költségvetés jóváhagyása;

c) az építést ellenőrző mérnök kijelölése

d) az építésnek mikénti biztosítása;

e) a felhatalmazás megadása az építészeti bizottságnak az építés körül felmerülő b) alatt engedélyezendő összeg keretén belül való utalványozása.

5. Esetleges indítványok.

A legközelebbi **ujvidéki országos vásár** május hó 19., 20. és 21-én fog megtartatni, melyre sertések és egyéb állatoknak vészmentes helyekről való felhajtása, meg van engedve.

Horvát- és Szlavonországból azon'an az állatok csupán vasuton hajthatók fel.

Szerkesztői üzenetek.

S. V., Ujvidék. Az egész érthetetlen előttünk Meltóztassék jobban megmagyarázni. Teljesen úgy van, a mint megirtuk.

Többeknek. Fzó sincs róla, hogy Latinovits Pál vége képp visszavonul a közügyek teréről Csupán néhány havi pihenőre megy. Főispáni működésének ötödik esztendeje alatt semmi szabadságot sem élvezett, s bizony nagy szükség van erre a pihenőre. Az a lap nagyon helyesen közvetkezett.

K. A., Temerin. Hasonló tárgyban ugyanonnan, más helyről már előbb kaptunk közleményt, s így annak kellett helyet szorítanunk. Egyéb értesítéseit természetesen szívesen vesszük.

Olvasókör, Temerin. Hircinket nem szoktuk a levegőből szedni. Hiteles adataink vannak, hogy Fernbach Károly és Balogh Ernő Markovits Bélát támogatták; Fernbach Péter ellenben lelkesen Mihálovits Endre mellett foglalt állást.

Többeknek. A „Két arcú kép” című legutóbbi számunkban közölt költeményt Rutkay Gyula tanár írta. Neve tévedésből maradt el a költemény alól.

Z. Gy., Ujvidék. A bácsi községi orvos neje. Jólesik

hallanunk, hogy irodalmi működése abban a körben oly tetszést aratott.

N. Á., Zsabya. Az illetők megkapják.

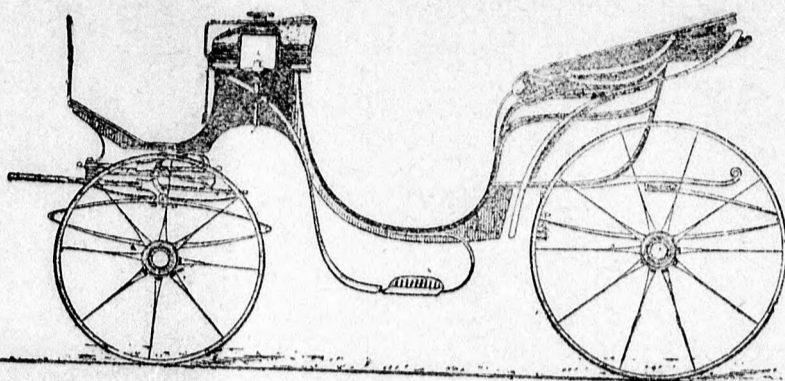
V. M., Tiszakálmánfalva. Szerkesztőnk levélben adta meg a választ.

Ands Köszönjük jóakaró figyelmeztetését, de mi azt hisszük, hogy arra az aggodalomra egyelőre nincsen ok. A másik dologban majd személyesen, ha már így nem lehet.

V. B.-a. Már megkaptuk az adatokat Köszönet.

G. H. D.-s. Hivatalos akták bizonyítják

H. B., Zenta. A „B. F.” szerkesztője ebben a dologban jóhiszeműen és korrektül járt el, tehát arra az intézkedésre semmi ok sincs.

BIHARI J.

kocsi-gyártó szabadkán.

Tisztelettel van szerencsém a t. ezimert ctesíteni, hogy

Szabadkán,

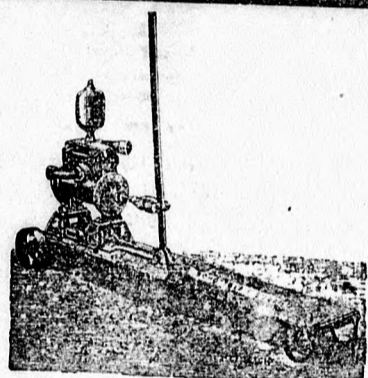
VII. lóí, 54 sz. alatt közvetlen a va-ut állomás mellett, a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

kocsi-gyártó és lópatkoló műhelyt

nyitottam. Vagyok bátor a t. ez. közönség becses figyelmét felhívni, hogy ezelőtt Budapesten mint Bihari J. és testvére kocsi-gyártó cég társtulajdonosa 17 éven át önállóan működtem és készítményeink az 1885. évi országos kiállításon kilettek tüntetve.

Az 1885. évben a Budapesti Állatorvosi főiskolában a **patkolási** tanfolyamot sikerrel végeztem. Továbbá különösen ajánlom saját gyártmányu **gummi kerekeimet.** Mindezek előreboc át sa azon reményre jogosít, hogy e téren megfelelőni képes vagyok. — Régi kocsikat ujakra becserelek. Átalakításokat jutányosan készítek. Képes árjegyzék ingyen.

21-52

Borszivattyúk és borszűrők

valamint az összes pinczefelszerelési cikkek, nevezetesen:

Amerikaigumi-tömlők, rézcsapok, borlefejtő edények, szellőzők, bormérők. **Palackmosó, palacktöltő, dugaszoló és kupakoló gépek. Parafadugók, ónkupakok, palackkok!**

Schottola Ernő

czégnél BUDAPEST, VI., Fonciér-palota.

Nagy képes árjegyzékem kívánatra ingyen és bérmentve küldöm meg.

BRAUN ADOLF

KÖNYVNYOMDÁJA

— SZABADKÁN, CSAJKÁSFÉLE HÁZBAN. —

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelően berendezett

könyvnyomdáját,

hol mindennemű nyomtatványok szolid és pontos kiszolgálás mellett jutányos árban készülnek

Nagy választék a legújabb divatu eljegyzési és esküvői meghívókban

Mindennemű községi, ügyvédi és egyéb nyomtatványok gyorsan és pontosan jutányos árak mellett készülnek el.

Finom, tiszta, üde arcbrórt legbiztosabban a „**Viktoria creme**“ használatával lehet szerezni és fenntartani.

Egy tégely ára 1 kor. nagyobb 2 kor.

Ugyanaz nappali használatra teljesen zsirtalan 1 kor. és 2 kor.

Viktoria arcviz egy üveg 1 kor.

Viktoria puder fehér, rózsás és crem színben, egy doboz 1 k. 50 f.

Kaphatók: Szabadkán a **Magyar korona** című gyógyszerárban. 3—20

Hirdetmény.

Megfelelő képesítéssel és működési bizonyítvánnyal bíró községi irnok-végrehajtó községben azonnali belépésre állandólag alkalmaztatást nyerhet.

Szépligetén, 1906. május hó 3-án.

Benyács Simon,
közs. jegyző.

Verseny tárgyalási hirdetmény.

Bácskeresztur községben lévő gör kath. templom átalakítása és bővítése 28710 K 75 f. összeggel engedélyeztetvén, ezen mu kálatok vállalat útján való biztosítását illetőleg **Bácskeresztur község gör. kath. egyháztanácsa** f. évi május hó 19 napján délelőtti 11 órájára zárt ajánlati versenytárgyalást hirdet.

A versenyczni szándékozók azzal értesítettek, hogy az ajánlatban kitüntetett vállalati összeg 5% ának megfelelő biztosítéki összegnek Bácskeresztur gör. kath. egyház pénztárába történő elhelyezését igazoló nyugtával felszerelt zárt pecsétes ajánlatukat a jelzett határideig Bácskeresztur gör. kath. egyháztanácsnál annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők vagy hiányos ajánlatok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Az építésre vonatkozó műszaki művelet és tervek a fent nevezett egyház község hivatalos helyiségében Bácskereszturon a hivatalos órák alatt megtekinthetők, hol az ajánlati minta is ki fog szolgáltatni.

Bácskeresztur, 1906. évi május hó 4-én.

Labos András,
gör. kath. plébános
egyháztanácsi elnök.

Hudák Gábor,
gör. kath. egyháztanács
világi elnöke.

Szőlőkaró.

Nagymennyiségű különböző hosszmeretű, különböző fanemekből készült (akác, tölgy és fenyő) hasított, fűrészelt és gömbölyű **KARÓK** mérsékelt áráért kaphatók

Löwy Károly szőlőbirtokosnál **Pillny** per **Salgótarján.** 2—10

1388. sz. 906.

Pályázati hirdetmény.

Regőcze községben 800 kor javadalmazással egybekötött **segédjegyzői állás** üresedésben jövén, ezen állásra ezennel pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényeiket hozzám f. évi május hó 15-ig nyujtsák be.

Baja, 1906. évi április hó 26-án.

Vojnits Máté,
főszolgabíró.

2—2

Török a szerencse kovácsa!

Felülmulhatalan az a szerencse, mely bankházunknak kedvez.

Rövid idő alatt 25 millió koronánál több nyereményt fizettünk ki nagyrabcsült vevőinknek; ezek között a két legnagyobb nyereményt és pedig:

kétszer a nagy jutalmat, a **600.000** koronás főnyereményt,

a legnagyobb **400.000** koronás főnyereményt,

továbbá 5 á **100.000**, 3 á **90.000**, 2 á **80.000**, 3 á **70.000**, 3 á **60.000**.

több **50.000**, **40.000**, **30.000**, **25.000**, **20.000**, **15.000** és ezeken kívül számtalan **10.000**, **5.000**, **3.000**, **2.000**, **1.000**, **500** koronás és egyéb nagy nyereményt.

Ennélfogva ajánljuk, hogy a legközelebb kezdődő, a világ legesélydusabb osztálysorsjátékában vegyen részt és rendeljen nálunk egy szerencsesorsjegyet. A most kezdődő 18-ik új magyar osztálysorsjátékban

125.000 sorsjegyre **62.500** pénznyeremény jut és összesen 16 millió 457 ezer korona hatalmas összeget sorsolnak ki.

Rendelje meg a neve mellett

álló szerencseszámot!

Sok pénz széppé varázsolja az életet! Talán meglepi a férj a feleséget vagy az asszony az urát a neve mellett álló sorsjegy megvételé alial egy főnyereményvel! A véletlen nagy szerepet játszik az életben és könnyen meglehet, hogy éppen egy szerencsesorsjegyet vásárolva a neve mellett álló számat eltalálta, melyre egy nagy nyeremény jut.

Adám, Adél	4640	Dezsi, Erzsébet	6411	Iván, Jolán	12105	Ottó, Melánia	20441
Adolár, Agnes	6214	Ede, Eszter	9868	Jakab, Jozsa	20284	Ödön, Harezius	20889
Adolf, Agota	9007	Elek, Etel	19821	János, Judit	20983	Pál, Kosszti	24286
Agoston, Amália	19162	Elemér, Pióra	20520	Jenő, Juliska	24203	Péter, Olga	24277
Aladár, Anna	20445	Emil, Franciska	23022	Jozsef, Karolin	24265	Pista, Paula	28576
Albert, Anatólia	21670	Endre, Frida	24252	Kálmán, Katinka	28874	Richard, Pelagio	32715
Alfréd, Apollonia	24215	Ernő, Genoveva	24263	Károly, Katalin	30334	Róbert, Patrónia	35640
Akos, Aranka	24285	Ferenc, Gertrud	29633	Kornél, Klára	35318	Rudolf, Piroksa	37411
Ambrus, Berta	28881	Frigyos, Gabriella	34938	Kristóf, Klótild	36825	Salamon, Regina	38164
András, Blanka	34852	Philp, Gizella	30779	Lajos, Kornelia	38134	Samu, Rozsika	38238
Antal, Borhala	38451	Gábor, Hedvig	38118	László, Krisztina	38226	Sándor, Rozalia	41921
Arnold, Boriska	87424	Gáspár, Heléna	38173	Leó, Kunigunda	41919	Simon, Sári	82891
Arpád, Betti	88169	Gergely, Henriett	41795	Lipót, Laura	64204	Tamás, Sarolta	84709
Artúr, Bóla	41794	Róza, Hermína	51338	Lorinc, Lenke	84738	Tibor, Szerena	86949
Aurél, Brigitta	41923	Gusztáv, Milla	84102	Manó, Leonia	86914	Thamer, Theodora	92773
Attila, Cecília	84809	György, Ibolyka	84780	Markus, Lidia	93870	Tivadár, Teréz	123503
Balázs, Cornelia	84778	Gyula, Iduska	89219	Márton, Lina	101939	Tóbiás, Terus	123504
Bálint, Dóra	86065	Henrik, Ilona	101914	Mátyás, Ludmilla	123502	Vendel, Valéria	123508
Berezsás, Borotya	101404	Herman, Ilma	123501	Mihály, Lujza	123507	Viktor, Veronika	123516
Béla, Cecília	106000	Hugó, Ilka	123506	Niklós, Magdolna	123519	Vimos, Viktória	123520
Benedek, Eufonia	123505	Igáncs, Irén	123546	Miksa, Melvin	123514	Vinco, Vilma	123518
Bernát, Emma	123500	Ihós, Irma	123510	Mór, Maritt	123515	Zoltán, Zsófia	123521
Dániel, Erzsébet	123513	Imre, Izabella	123511	Nándor, Mária	8483	Zsigmond, Zuzsanna	123522
Dávid, Éva	123517	István, Janka	8512	Orbán, Mártha	8826		
Bénes, Evelin	5087	Isidor, Johanna	8602	Oszkár, Matild	12314		

Legnagyobb nyeremény esetleg 1.000.000 korona;

továbbá 1 jutalom 600.000, 1 nyeremény 400.000, 1 á 200.000, 2 á 100.000, 2 á 90.000, 2 á 80.000, 2 á 70.000, 2 á 60.000, 1 á 50.000, 3 á 40.000, 3 á 30.000, 6 á 25.000, 9 á 20.000, 13 á 15.000, 44 á 10.000 korona és még sok egyéb nyeremény.

Az I. osztályú sorsjegyek tervszerű árai:

1/8 eredeti sorsjegy frt — .75, vagy K 1.50; 1/4 eredeti sorsjegy frt 1.50 vagy 3 korona.

1/2 „ „ „ 3. — „ „ 6.—; 1/1 „ „ „ 6.— „ 12 „

A sorsjegyeket utánvétellel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük. Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk azonnal, de legkésőbb

folyó évi május hó 23-ig

hozzánk bizalommal beküldeni, miután fenti szerencse számok gyorsan elfognak és az I. osztály huzása már május hó 23-án kezdetét veszi.

TÖRÖK A. és TSA

Sürgőnyczim: **bankháza, BUDAPESTEN.** Sürgőnyczim: **Törökék, Budapest.**

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körut 46/a.** I. fiók: **Váci-körut 4/a.** II. fiók: **Museum-körut 11/a.**

Eichbaum Mór

Kőfaragómester és Kőbányatulajdonos
Budapest, V., Lipót-körut 2

Nagy raktár az összes kül- és belföldi márványok, sienyt és gránit

sirkövekben,

ugyszintén az összes használatban lévő **butormárványokban.** Telefon 291. szám.

Javitások épületeken és temetőben, ugyszintén felirat ujitások a legjutányosabban és pontosan eszközöltetnek.

Dr. Deák Imre

kir. törvényszéki orvos

fogorvosi és fogtechnikai műterme.

Ujvidék, Fő-utca, 28. sz. Telephon 112. sz.

Rendelés 9 órától 5 óráig.

A fogászat terén felmerülő összes munkálatok műtermemben a legujabb vívmányok szerint készülnek.

Fájdalommentes foghuzások, fogtömések: arany, ezüst és porcellánban.

Hiányzó fogak vagy egész fogorok pótlása arany vagy kaucsuk alapon.

Hidmunkák, arany koronák, rendetlenül álló fogak rendezése.

SZÁJPADLÁS NÉLKÜLI FOGAK.

Vulcanit fogsorok.

Vidékiek részére eszközlendő munkák ugyanazon nap készíttetnek el.

2—2

RADITS LŐRINCZ

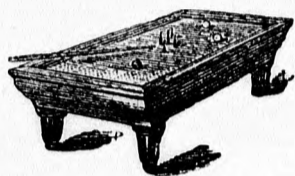
PÉCSETT
1884. óta fennálló
kádár-telep.

A kor követelményeinek megfelelőleg gazdagon felszerelt műhelyével és nagy dongafa-raktárával

versenyen fölül áll.

A legkötönyebb anyagból készít
boros, sörös és szesz horaókat,
lajtákat, kádakat a legkisebbtől a legnagyobbig,
bármilyen mennyiségben, gyorsan, pontosan, lelki-
ismeretes kiszolgálás mellett a lehető
legjutányosabb áron.

Elvállal úgy magános, mint üzleti vagy
Uradalmi pinczeberendezéseket,
javításokat s minden e szakmába vágó munkát.
Kész hordókban állandó raktár.
Meghívásra bárhol megjelen. 105—

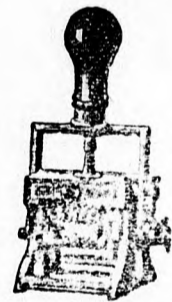

Márton István

első alföldi tekeasztal-gyártó ipartelep,
SEGED, Boldogasszony-sugarat 58. sz.

Legújabb szerkezetű fordítható **tekeasztalok** jótállás és kedvező fizetési feltételek mellett. **Égő tekeasztalok** becsesrelése méltányos áron. Teljes kávéházi berendezések, tekeasztalok átvonása és javítása. Raktáron tart dákókat és mindenféle kávéházi felszereléseket.

Rajzok és költségvetések ingyen. 70—

Hivatalos

bélyegzőket, pecsétnyomókat, keletbélyegzőt, számozó gépeket és minden e szakba vágó munkát a legjutányosabban készít az
Első magyar ruggyanta bélyegzőgyár és intézet:

GEDULDIGER HUGÓ vésnök
Budapest, VI. Vaczi-körút 17. sz.
A **Bácsme gyei**
Gazdaszövetség szállítja.
Árjegyzék kívánatra ingyen.

163—

ALFA-SEPARATOR
RÉSZV.-TARSASÁG
BUDAPESTEN
VI. LOMB-UTÓZA 11.

Tejgazdasági gépgyár.

Tejgazdasági eszközök és gépek gyártása.
Fejlesztőberendezések és tejtalpacok berendezése.
Árjegyzék, tervek és költségvetések díjmentesen.
Alfa Laval Separatoraival eddig több mint 600 első díjat nyertek. — Évi gyártás körülbelül 60 000 darab. 120—

Legújabb rendszerű

SZÉNSAVAS-

bor- és sörkimerő-készülékek, fürdőkecs:ülékek, (föltűnést keltő gyógyszereredményekkel) **hűtő- és jéggyártógépek** és telepek, **szikvizgyártógépek, teljes berendezések** és az összes e szakmába vágó szükségleti cikkek, továbbá **fémárúk,** nevezetesen **pincefölszerelési** cikkek, **stanioi palackkupakok** kaphatók jótállás mellett, kitűnő minőségben.

Dr. Wagner és Társai

egyesült gyárak, mint betéti társaság

Budapest, IX., Tinódy-u. 3. Bécs, XVIII.

Tömeggyártás, tehát olcsó árak. — Kedvező fizetési feltételek.

Képes árjegyzék a gyár bármely osztályából ingyen és bérmentve küldetik. **Nagyobb vidéki városokban jártas képviselők kerestetnek.** 121—

„SZINHAZ és ÉLET”

a legszebb magyar hetilap,

megjelen minden szombaton. Egyes szám 20 fill.

Felelős szerkesztő: **VAJDA LÁSZLÓ.**

A vállalat igazgatója: **LENKEI ZSIGMOND.**

600 oldal! Több mint 1000 kép!

Szenzáció! Szép „Szinház és Élet” félelves bekötési táblája! Diszes vászonkötésben kapható 1 kor. 60 fillérért a kiadóhivatalban, (20 fillér szállítási díj, ha postai kézbesítést kívánatlik.)

Gyönyörű „A Szinház és Élet” két féle vének összes kötete 600 oldalnyi terjedelemben. 33 füzet, több mint 1000 eredeti képpel, gyönyörű kötésben egyenkint 5 korona. Az európai és különösen a m. színházi és eseményeinek krónikája.

Szerkesztőség és kiadóhivatal **Budapest, VII. Baross u. 59. sz.**

Uj előfizetők a **SZINÉSZET** című drámát ingyen kapják!

Mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal! Előfizetési ár ¼ évre csak 3 korona.

Magyarország legnagyobb és legelterjedtebb szőlészeti szaklapja a

Borászati Lapok

mely újévtől kezdve 38-ik évfolyamban hetenként jelenik meg igen bő és változatos tartalommal.

Ezen szaklap, mely nemcsak a magyar szőlészeti és borászati viszonyokat ismerteti, hanem legelőkelőbb figyelemmel kíséri a **külföldi tapasztalatokat,** újságokat, a francia, a német, olasz, osztrák stb. borászati irodalmat, minden kétséget kizárólag a **legsokoldalubb és legértelmesebb szőlészeti újság,** mely minden más **külföldi vagy hazai szaklap olvasását egész fölöslegessé teszi.**

A „Borászati Lapok”

a „Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete”-nek hivatalos közlönye.

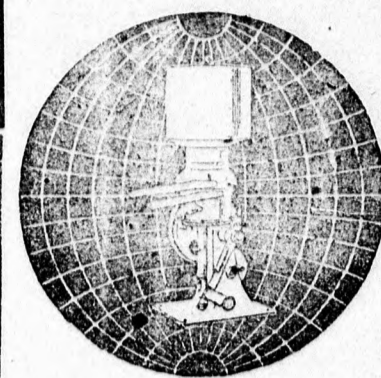
A **Borászati Lapoknak a közgazdaság** és a gyakorlati szőlőművelésnek és borászatnak szentelt rovatai igen kimerítőek, de különös súlyt helyez a **tudósításokra** is, a miben több mint száz tudósító dolgozik a lap szerkesztőségének kezére.

Minden előfizető évenként legalább **egy nagy színes műmellékletet** kap, valamely magyar szőlőfaj hű képét, a mellett ingyen állapítja meg a szerkesztőség a beküldött tőkerészekből vagy állatokból a **fellépett szőlőbetegséget** vagy rosvart és az ellenük való védekezést és kimerítő **választ ad** minden hozzáintézett szakkérdésre.

Laptulajdonos: **Felelős szerkesztő:**
Baross Károly örökösé. Dr. Drucker Jenő.

A lap előfizetési ára:
1 évre 12 kor. ½ évre 6 kor. ¼ évre 3 kor.
Mutatványszámot 3 héten át szívesen küld a Borászati Lapok kiadóhivatala (Budapest, IX., ker., Üllői-ut 25. sz.) 21—

Fontos a tejgazdaságban a **GLOBE SEPARATOR.**

Teljes tejszövetkezeti berendezések, kézierő- és turbina hajtásra, ugyszintén mindenemű tejgazdasági gépeket és eszközöket **tejszállításhoz, vaj- és sajtgyártáshoz.**

Legelőnyösebben szállít az **Első magyar tejgazdasági gép- és eszközzár**

FUCHS és SCHLICHTER

BUDAPEST, VI. Jász-utca, 7. sz.

Árjegyzék, költségvetések, tervek ingyen és bérmentve.

Vaj kivétel! Friss vaját és turót évi kötés mellett minden mennyiségben a legmagasabb áron átveszünk. 117—

Iszákosság nincs

többé! Kívánatra bárkinek bérmentesen küldünk egy próbát a Cozaporból. Kávé, tea, étel vagy szeszes italban egyformán adható az ivó tudta nélkül.

1-52 A COZAPORNAK az a csodálatos

hatása, hogy ellenszenvessé teszi az iszákosnak a szeszes italt. A COZA oly csendesen és biztosan hat, hogy azt feleség, testvér avagy gyermek egyaránt, az ivónak tudta nélkül adhatja és az illető mégcsak nem is sejtji, mi okozta javulását.

COZA a családok ezreit békítette ki s sok ezer férfit a szegény és becsületességétől mentett meg. Kik később józan polgárok és ügyes üzletemberek lettek Temérdek fiatal embert a jó utra és szerencséjéhez segített és sok ember életét számos évvel hosszabbította meg.

Az intézet, mely a valódi világhírű COZAPOR tulajdonosa, mindazoknak kik kívánják, egy próba adagot és egy köszönő irástól telt könyvet díj és költségmentesen küld. A COZAPOR teljesen ártalmatlan voltáért szavatolunk. Magyarul levelezünk.

Egy czég az újságokban hirdetéseket közöltet, melyek szövege a mi hirdetésünk pusztá utánzata: sőt nem éri be ezzel sem, hanem utánozza törvényes védjegyünket is (palack és kéz) Kétségkívül felesleges a közönséget arra figyelmeztetni, hogy az említett czég semminemű összekötésben sem áll velünk és hogy a por, melyet elad sem a valódi, világhírű Cozapor.

A COZAPOR a következő helyen kapható:

Német I. gyógyszerháza, ZOMBOR, Szt. Györgytér.

Képviseleink szerínket átutítja el és bárkinek díjmentesen egy díszítő irattal telt könyvet ad.

Minden kérdést, próbát és könyvet illetőleg Zomboron kívül lakók közvetlenül fordulnak, Londonba intézzék.

Hiá avalló ingyenpróbáért képviseleinkhöz fordulni, mert az ilyeneket nem szolgáltatathat ki.

COZA INSTITUTE 62, (Chancery Lane, London 28. Anglia)

Levelek 25 lev. lapok 10 fillérrel bérmentesítendők.

Hungária fürdő

(Zombor, Basa-utca 1. szám, a gimnázium főbejáratával szemben)

mindennap reggeli 5 órától kezdve esti 6 óráig a nagyközönség rendelkezésére áll.

Urak részére
mindennap délig, kedden és szombaton délután is.

Hölgyek részére
hétfőn, szerdán és pénteken délután 2 órától, diákok részére kedden délután.

Gözlüdjegy 1 korona.
Kádfürdőjegy 1 korona 20 fil.

Diákjegy 40 fillér,
mely utóbbi csakis kedden délután vehető igénybe. 13—

Telefon a fürdőben.